

**Volodymyr Bodakovskyy, Candidate of Economic Sciences,
Associate Professor**
*Ivan Franko National University of Lviv
Lviv, Ukraine*

DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-398-9-32>

**THE GENESIS OF THE DEFINITION
«FINANCIAL INSTITUTIONAL INFRASTRUCTURE»
AND ITS ROLE IN THE DEVELOPMENT
OF THE COUNTRY'S ECONOMIC SYSTEM**

**ГЕНЕЗИС ДЕФІНІЦІЇ
«ФІНАНСОВА ІНСТИТУЦІЙНА ІНФРАСТРУКТУРА»
ТА ЇЇ РОЛЬ У РОЗВИТКУ ЕКОНОМІЧНОЇ СИСТЕМИ КРАЇНИ**

Виклики сьогодення створюють передумови для переосмислення не тільки основних правових норм, наукового розуміння економічних дефініцій, явищ чи процесів, а й прискорюють процеси трансформації теоретичних та практичних здобутків країн, які розвиваються, удосконалюються та здійснюють супротив негативним явищам в процесі їх функціонування. Без ефективного та реалістичного погляду на фінансову науку, явища та процеси, які сформували її сучасний вигляд, не можливо здійснити глибинне переосмислення фінансових парадигм, аксіом і гіпотез. Важливо, з стратегічного погляду, позбутися неоднозначних процесів з комплексом негативних наслідків для фінансової науки. Це притаманно науковим дослідженням в країнах, які розвиваються. Відсутність чіткої стратегії переосмислення результатів наукової роботи в сфері фінансів не дозволяє динамічно розвиватися науковим школам, системі права та економіці в цілому. Більше того, можна стверджувати, що відсутність реалістичного наукового обґрунтування основних наукових дефініцій не дозволяє проводити ефективну трансформацію економічної системи країни. Виникають імпліцитні чинники супротиву, трактування яких не можливо здійснити професійно чи виявити їх на етапах реформування окремих елементів економічної чи фінансової систем.

Найбільша частина досліджень з теорії інфраструктури з'явилася в кінці 60-х – на початку 70-х років ХХ ст. Серед них слід відзначити роботи Р. Йохимсона, Є. Симоніса, Ж. Штолера, В. Михальського, Д. Рея та ін.

Дослідження впливу інституційних чинників на економічне зростання та реформування національних господарських систем

останнім часом привертає все більшу увагу зарубіжних і вітчизняних науковців. Зокрема, у статті П. Прочаски було доведено позитивний вплив економічної свободи, легкості ведення бізнесу та інноваційності економіки на господарський розвиток країн світу. Д. Кудер здійснила регресійний аналіз впливу інституційних складових на розвиток економіки США в 1979–2007 рр. та виявила, що динамічне зростання американської економіки нерозривно пов'язане з розвитком і вдосконаленням інституційного середовища [1].

Серед сучасних українських науковців, які займаються проблематикою інституційної інфраструктури доречно зазначити В. Зимовця, Б. Стеценка, Ю. Коваленка, Л. Примостку, В. Федосова. Доцільно наголосити, що результати досліджень дозволяють покращити якість наукових здобутків фінансової науки та перевести окремі положення в правову площину. Науковцями використано інституційний погляд на фінансові явища, здійснено виокремлення окремих складових інфраструктури чи інституційної інфраструктури, запропоновано не ототожнювати наукові дефініції чи їх конструкти, які описують окремі фінансові явища, проведено дослідження фінансової системи, сектору та інфраструктури в розрізі наукових досліджень українських та іноземних науковців [2].

Доречно зазначити, що, на нашу думку, в науковому середовищі спостерігається м'яка трансформація наукових поглядів чи парадигм. Наявна дипломатична складова в результатах наукових досліджень та відсутня дезінтермедіація в науковій доказовій базі. Результатом такої форми наукового прогресу є відсутність достатньої кількості імплементованих фінансових дефініцій в законодавчих та нормативних актах. Так, наприклад, ЗУ «Про критичну інфраструктуру», а саме стаття 1 розділу 1 пункт 9 визначає: критична інфраструктура – сукупність об'єктів критичної інфраструктури [3]. В законі відсутнє єдине тлумачення інфраструктури, яке б дозволило відносити ті чи інші об'єкти чи явища до інфраструктури. Чітко сформоване розуміння інфраструктури дозволить формувати економічні й правові надбудови, потрібні конструкти як в процесі наукових досліджень так і може стати основою законотворчого процесу. Це, в свою чергу, дозволить економічній системі розвиватися, проводити якісні трансформації фінансової системи та підвищувати рівень ефективності суспільства.

Фінансова інституційна інфраструктура як науковий конструкт містить в своїй основі стратегічну складову, а саме «забезпечення». Це, в свою чергу, спричиняє формування попередньо зазначеної дефініції двома шляхами:

– імплементація «забезпечення» як функціональної складової інфраструктури, а це виключає його з складу інших елементів фінансової системи;

– формування інфраструктури, яка спрямована на якісний чи кількісний вплив на «забезпечення», яке відноситься до інших елементів фінансової системи.

Цілком зрозумілим, з наукової точки зору, на нашу думку, є вибір шляхів реформування фінансової системи країни та надання «інструментів впливу» структурним елементам фінансової інституційної інфраструктури. Перший напрям спонукає законотвірчі органи перетворювати зазначену інфраструктуру на активного учасника та гравця фінансової системи, який має містити не тільки відповідні інститути, законодавче забезпечення, а й систему зворотного зв'язку з учасниками економіки. Другий напрям передбачає пасивність фінансової інституційної інфраструктури, яка матиме залежність від стратегічних цілей фінансової системи в цілому, а її вплив на фінансові процеси будуть обмежуватися лише тактичним впливом та обов'язками контролю чи інформування. Як наслідок, будуть відмінними й показники ефективності функціонування фінансової інституційної інфраструктури. Її роль змінить свою значущість та обмежуватиметься «обслуговуючим» відтінком. Доречно наголосити, що вкладення суті в ту чи іншу дефініції змінює не тільки її роль у розвитку економічної системи в цілому, а й формує комплементарні характеристики окремих елементів системи. Інституційний чи об'єкт-орієнтований підходи до розуміння суті інституційної інфраструктури є глибинними модуляторами та дозволяють примножити напрями трансформації дефініції «фінансова інституційна інфраструктура» в науковій та практичній площині, змінити не тільки її роль в розвитку економічної системи, а й критичність, стратегічну вагомість в часі чи просторі.

Отже, фінансова інституційна інфраструктура, як економічна дефініція, перебуває на етапі наукового становлення. Її роль в розвитку економічної системи країни змінюється, носить фрагментарний характер, що, на нашу думку, дозволяє зробити висновки про «ручне управління» фінансовим сектором економіки України. Результативність та актуальність наукового продукту знаходить своє відображення в законодавчих та нормативних актах. Наявне правове поле України містить інфраструктури різних сфер економіки, але не дає відповіді на питання щодо колегіального визначення суті інфраструктури. Вважаємо за необхідне виділити проблему як стратегічно важливу й таку, що має імпліцитний, сповільнюючий, деструктивний вплив, потребує подальших комплексних наукових досліджень.

Література:

1. Гражевська Н., Ходжаян А., Заваженко А. Інституційне середовище як детермінанта ефективності промислового розвитку України. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Економіка*. 2020. Випуск 3(210). С. 6–12.

2. Стеценко Б. С. Інституційна фінансова інфраструктура: глобальні імперативи та українські реалії : монографія. Київ : КНЕУ, 2019. 247с.

3. ЗУ «Про критичну інфраструктуру» {Із змінами, внесеними згідно із Законами № 1909-IX від 18.11.2021, № 2684-IX від 18.10.2022}. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1882-20#Text>